

Program realizacji doradztwa zawodowego dla technikum
Technikum im. Augusta Cieszkowskiego w Siennicy Różanej
w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Siennicy Różanej

Spis treści:

- I. Wstęp
- II. Charakterystyka programu
- III. Akty prawne dotyczące doradztwa zawodowego
- IV. Cele programu
- V. Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia uczniów w technikum
- VI. Metody i środki dydaktyczne
- VII. Tematy lekcji
- VIII. Efekty realizacji programu
- IX. Weryfikacja efektów realizacji programu

I. Wstęp

W kontekście postępującej globalizacji, ruchów migracyjnych, kryzysu klimatycznego oraz wyzwań stawianych przez szybko zmieniającą się rzeczywistość w obliczu rewolucji przemysłowej 4.0, edukacja bardziej niż kiedykolwiek, wymaga świadomych i celowych działań, ukierunkowanych na wyposażenie młodego człowieka nie tylko w wiedzę, ale i rozwiniętą, elastyczną osobowość, umożliwiającą mu szybką adaptację w zmieniającym się świecie zawodowym. W tych okolicznościach istotne stają się wszystkie działania szkoły przygotowujące młodzież do aktywności wymagającej kreatywnego myślenia i dostosowania się do nieoczekiwanych przemian. Z tego też względu bardzo ważna jest edukacja zawodowa jako sfera kształcenia uczniów. Okres adolescencji to czas kształtowania się tożsamości ucznia, to most, po którym przechodzi od beztrudnego dzieciństwa do odpowiedzialnej dorosłości, po czym musi podjąć jedną z pierwszych ważnych decyzji życiowych – wyboru dalszej ścieżki edukacyjno – zawodowej.

Treści programowe z doradztwa zawodowego będą kierowane do mikropokolenia (1999 – 2015) Zalpha, które powstało na styku dwóch najmłodszych pokoleń, generacji Z i Alpha, w wyniku wspólnych, trudnych dla obu grup doświadczeń – pandemii COVID-10 i wojny na Ukrainie. Szacuje się, że pokolenie Zalpha może stanowić nawet 25% populacji świata (dane WorldBank, 2022). Pierwsi przedstawiciele tego pokolenia już wchodzi na rynek pracy. Dwudziestolatkowie zajmują marketingowe stanowiska w firmach takich jak Hollister, Duolingo czy Nerf.

II. Charakterystyka programu

Program został opracowany w oparciu o materiały własne oraz inne, udostępnione między innymi przez Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Portal Mapa Karier.

Koncepcja niniejszego programu zakłada realizację modułów wynikających z treści programowych określonych w rozporządzeniu MEN z 12 lutego 2019 roku.

1. Poznawanie własnych zasobów, min.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron, jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.

2. Świat zawodów i rynek pracy, min.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, min.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, min.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całościowego poradnictwa kariery

III. Akty prawne dotyczące doradztwa zawodowego

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r., poz. 1082)

2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019 r., poz. 325).

3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2019 r., poz. 639).

IV. Cele programu

Celem doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach ponadpodstawowych jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania i zmiany decyzji edukacyjno-zawodowych uwzględniających:

- 1) pogłębianie poznawania samego siebie,
- 2) analizę informacji na temat rynku pracy i systemu edukacji oraz własnej wiedzy,
- 3) rozwijanie kompetencji społecznych sprzyjających efektywnemu funkcjonowaniu w sytuacjach zawodowych,
- 4) wsparcie uczniów w sytuacji wyboru,
- 5) kształtowanie umiejętności aktywnego uczestnictwa na rynku pracy,
- 6) przygotowanie do samodzielnego funkcjonowania na rynku pracy i mobilności zawodowej oraz uczenia się przez całe życie i uczestnictwa w całościowym poradnictwie kariery.

V. Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia uczniów w technikum

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy („portfolio”);
- 1.2 określa obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego;
- 1.3 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.4 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.5 analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 analizuje informacje o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz możliwościach ich uzyskiwania w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;
- 2.2 analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;
- 2.3 porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą oraz analizuje podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika;
- 2.4 konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy;
- 2.5 określa znaczenie i wskazuje możliwości realizacji różnych form aktywizacji zawodowej;
- 2.6 sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców;
- 2.7 przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej;
- 2.8 charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej;
- 2.9 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia formalnego, pozaformalnego i nieformalnego;
- 3.2 określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;
- 3.3 analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji;

3.4 wskazuje możliwości kontynuowania nauki.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

4.1 ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;

4.2 sporządza indywidualny plan działania – planuje różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji;

4.3 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi.

VI. Metody i środki dydaktyczne

Program, w wymiarze 10 godzin lekcyjnych w cyklu pięcioletniego technikum, będzie realizowany przez 10 godzin 45-cio minutowych zajęć lekcyjnych w klasie piątej.

Podczas realizacji programu będą stosowane aktywizujące metody pracy z uczniem, z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.

Metody pracy:

- analiza studium przypadku,
- spotkanie/wizyta/prelekcja,
- dyskusja problemowa, mini wykład, burza mózgów,
- check-lista, kwestionariusze ankiety,
- debata „za i przeciw”,
- lekcja odwrócona.

Środki dydaktyczne:

- rzutnik, komputery,
- karty ćwiczeń, testy, kwestionariusze,
- flipchart,
- zasoby internetowe: filmy edukacyjne, prezentacje multimedialne.

VII. Tematy lekcji (10 h- pięcioletni cykl kształcenia)

Lp.	Tematyka zajęć	Treść programowa
1.	Moje predyspozycje zawodowe.	(DZ 1.4,1.3, 1.5)
2.	Kompetencje miękkie- czyli co pracodawcy cenią najbardziej?	(DZ 1.5, 2.4)
3.	Kwalifikacje a kompetencje zawodowe – jakie mają znaczenie?	(DZ 1.5)
4.	Wpływ rynku pracy na planowanie kariery.	(DZ 2.1)
5.	Poznanie własnych zasobów. Określenie własnego systemu wartości związanych z pracą i etyką zawodową.	(DZ 1.2, 1.6)
6.	System kwalifikacji w Polsce i UE, czyli nowe wyzwania edukacyjne.	(DZ 3.2, 3.3)
7.	Uczenie się przez całe życie – moda czy konieczność w obecnych czasach.	(DZ 3.1, 3.4)

8.	Moja wizytówka zawodowa, czyli dokumenty aplikacyjne.	(DZ 2.6)
9.	Skuteczna autoprezentacja – sposobem na osiągnięcie celów zawodowych.	(DZ 2.7)
10.	Jak zostać przedsiębiorcą – mój biznesowy plan edukacyjno-zawodowy.	(DZ 4.2, 4.3)

VIII. Efekty realizacji programu

Opis zakładanych efektów kształcenia ucznia:

W zakresie wiedzy uczeń:

- zna pojęcia związane z tematyką rynku pracy, kwalifikacji zawodowych;
- zna swoje możliwości psychofizyczne i predyspozycje zawodowe;
- rozumie zależności pomiędzy zainteresowaniami a wyborem zawodu;
- zna umiejętności niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych;
- wie gdzie może uzyskać pomoc w zakresie planowania własnej przyszłości edukacyjno-zawodowej.

W zakresie umiejętności uczeń:

- wykorzystuje wiedzę teoretyczną z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego, aby trafnie określić swoje predyspozycje, zdolności, umiejętności i ograniczenia;
- umie rozwijać własne zasoby;
- samodzielnie lub z pomocą doradcy planuje dalszą ścieżkę rozwoju edukacyjno-zawodowego.

W zakresie kompetencji społecznych uczeń:

- skutecznie współpracuje z kolegami w zespole;
- przyjmuje twórczą i refleksyjną postawę wobec przekonań, sposobu postępowania innych ludzi;
- rozwiązuje konflikty powstające podczas pracy zespołowej.

IX. Weryfikacja efektów realizacji programu.

Zgodnie z zapisem rozporządzenia MEN z lutego 2019 roku, informacja o udziale ucznia w zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego nie jest umieszczana na świadectwie szkolnym promocyjnym i świadectwie ukończenia szkoły, a co za tym idzie nie podlega ocenie końcoworocznej. W związku z powyższym, zamiast tradycyjnego oceniania uczniów, zastosowana będzie ewaluacja w postaci obserwacji uczniów pod kątem ich zadowolenia, a także stosowanie pytań ewaluacyjnych w formie ustnej lub w postaci kwestionariusza ewaluacyjnego.

Opracowała: Elżbieta Bochyńska

